

»Veliko ceneje je sodelovati z lokalnim kmetom«

Pred začetkom čebelarске sezone me je na sedežu ČZS obiskal ekološki čebelar Matjaž Levičar, s katerim sva naredila pričujoči intervju. Je član Čebelarškega društva Dolsko ter Združenja profesionalnih čebelarjev in čebelari z več kot 200 panji.

Tadej Pavković, Čebelarška zveza Slovenije (tadej.pavkovic@czs.si)

Zakaj ste se odločili pridobiti certifikat za ekološko čebelarjenje?

Odločitev sem sprejel leta 2018, ko smo po nekaj slabih letinah čebelarji spet pridelali veliko medu. Zaradi prodaje medu po nizkih cenah je bila dodana vrednost nizka. Zato sem se odločil za certifikat za ekološko čebelarjenje, ki je mojemu medu dodal vrednost. Sicer pa v čebelarstvu zaradi nezanesljivih letin potrebuješ zanesljiv vir dohodka, kar so zame subvencije za ekološke čebelarje. V čebelarstvu moraš prihodke smiselno razdeliti, tako da je ena tretjina dohodkov stabilnih, kot so sredstva iz raznih razpisov, v oddaljeni tujini so to denimo sredstva iz opravevanja. Druga tretjina dohodka naj bi bila razširjena dejavnost, kot sta na primer prodaja matic in čebeljih družin, zadnjo tretjino pa pridelava in prodaja medu. Pridelava medu ne sme biti edini vir dohodka, če nočeš biti v milosti in nemilosti okoljskih dejavnikov.

Zakaj pa je ekoloških čebelarjev še vedno precej malo?

V Sloveniji je glavna težava neozaveščenost potrošnikov, ki ne ločujejo ekološko in konvencionalno pridelanega medu. Ne razumejo, da je razlika v zdravljenju čebel in posledičnih ostankih, ki lahko pristanejo v medu.

Ekološka pridelava hrane je pogosto razumljena tudi kot okoljsko vzdržnejša pridelava. Je tudi ekološko čebelarjenje pot do večje trpežnosti okolja, če se tako izrazim?

Govorimo, da imamo težave v čebelarstvu, ki pa imajo skupni koren. Pred 400 leti na območju današnje Slovenije ni bilo veliko čebelarjev. Potem se je začela industrializacija, začela se je sečnja gozdov, na krčevinah sta se začela sejati grah in ajda, in čebelariti je začelo več ljudi. Zakaj so začeli čebelariti? Ker je bilo veliko medovitih rastlin. Nekoliko kasneje se je začela selitev ljudi v mesta, opuščena zemljišča pa so se začela zaraščati z malino, robido, reso in borovničevjem, tudi s kostanjem in lipo, kar vse dobro medi. Ob tem moramo vedeti, da se je bila kranjska čebela razvila in prilagodila na lokalne vremenske razmere. Čebelje družine so živele v majhnih gručah, ki so se spomladi hitro razvile na hrani iz sadnega drevja. Glavni vir hrane čebel sta bili

poletna paša in jesenska paša na ajdi. Potem so hitro prišle prve nižje temperature in čebele so se začele pripravljati na zimo. In čebeljih družin je bilo toliko, kot jih je dopuščala ajdova paša ali paša na strniščnih plevelih, sladkorja takrat ni bilo. Danes pomanjkanje paš nadomeščamo s sladkorjem, vemo pa, da čebelja družina za prezimitev potrebuje dovolj vitelogenina, ki ga matica in čebele hranilke ustvarjajo iz beljakovinske osnove, ki jo ponuja cvetni prah. Z opuščanjem kmetijstva smo izgubili jesenske paše, kot je bila denimo ajdova, ostaja nam spomladanska paša, v veliki meri na robiniji, ki redno pozebe, ter na lipi in kostanju. Iglavci so zaradi podnebnih sprememb vse manj medoviti. Od julija naprej nimamo paš, do novembra ali decembra, ko se začnejo prve nižje temperature, pa je še več mesecev. Včasih se je medenje kostanja zaključilo v avgustu, prve nižje temperature pa so bile že septembra in čebelje družine so ohranile zadostne zaloge cvetnega prahu za prezimitev. Zdaj cvetnega prahu ni dovolj in čebele so zaradi pomanjkanja hranil slabše. In tukaj je vidik ekološkega čebelarjenja, ki je povezan s skrbjo za okolje. Po evropski uredbi čebel v ekološkem čebelarstvu ni dovoljeno krmiti s sladkorjem (razen izjemoma), ampak se jim pušča med, kar ekološke čebelarje sili v zagotavljanje jesenskih paš s sajenjem medovitih rastlin, ki zagotavljajo več hrane za opravevalce in tako večajo trpežnost naravnih ekosistemov. Za tovrstno razumevanje ekološkega čebelarjenja si prizadevam tudi na nacionalni ravni.

Veljavni pravilnik za ekološko čebelarjenje v Sloveniji torej ekoloških čebelarjev ne sili v večjo skrb za okolje?

To je bolj stvar posameznih ekoloških čebelarjev. Čebelarji se moramo zavedati, da je veliko ceneje sodelovati z lokalnim kmetom, mu ponuditi seme, morda celo prispevati stroške za gorivo. Lahko lokalnim kmetom naredimo kakšen drevored, to je čebelarjem vse omogočeno. To je dolgoročno v bistvu bolj ekonomsko in ekološko kot prevažanje čebel. Hkrati se mora ekološki čebelar zavedati osnovnega principa ekologije, ki ga bo silil v to, da bo svojo dejavnost razvil tako, da bo poskrbel za svoje čebele s tem, da bo poskrbel za svojo okolico.